

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :1

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.33

BAŞKAN : Nimet BAŞ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ : Mehmet NACİ BOSTANCI (Amasya)

SÖZCÜ : İdris ŞAHİN (Çankırı)

KÂTİP : Cengiz YAVİLİOĞLU (Erzurum)

0

BAŞKAN – Çok değerli komisyon üyeleri, geçen toplantılarımızda karar altına aldığımız alt komisyonların kurulması ve üyelerinin belirlenmesinden sonra, bugün itibarıyla gündeme size bir gün öncesinden ulaştırdığımız gündem üzerine bir genel görüşme açıyoruz.

Gündemimiz, Başkanlığın sunuşları ve alt komisyon çalışmalarında takip edilecek yol haritasıyla ilgili çalışma kriterlerinin belirlenmesi.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Sayın Başkan, bize gönderdiniz mi bu gündemi?

BAŞKAN – Gönderdik evet, odalarınıza gönderdik.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Gündem ne?

BAŞKAN – Kriterler; zaten şimdi açacağız.

Genel olarak da komisyon üyelerimizin de görüşlerini almak suretiyle üst komisyon toplantılarımızın Salı ve Perşembe günleri yapılmasını karar altına almıştık. Karar değil de genel olarak yönümüz bu olsun. Salı günleri, daha ziyade genel ve daha geniş tartışma konuları olsun, Perşembe günleri de bu konuların karara bağlanması şeklinde bir yol, yöntem izlersek daha rahat ilerleriz diye düşündük.

Geçen toplantılarımızda görüş alışverişinde bulunduğumuz konulardan bir tanesi de 3 ayrı alt komisyon kurulması ama bu komisyonların sonuçları itibarıyla daha bilimsel bir disiplin içerisinde sonuçlarının alınabilmesi açısından hangi kriterlerle hareket edileceğinin de üst komisyon tarafından belirlenmesi şeklindeydi.

Bu konudaki öncelikle önerilerinizi almak isterim. Onun üzerinde yine komisyonumuzun toplantılarının verimli geçmesi adına söz alanların görüşlerini beş dakikayla sınırlandıracak şekilde ifade edilmesini de oylarınıza sunmuştuk daha önce ve yine bir kez daha kısa aralıklarla alt komisyonlarımız hangi kriterlerle çalışmalı konusu.

Evet, söz almak isteyenler?

Buyurun Sayın Çelebi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :2

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkanım, bu alt komisyonların belirlenmesi önemli bir süreçti. Geçende de tartışıldı, bizim de olmadığımız bir toplantı, katılamadık daha doğrusu, arkadaşlarımız buradaydı tabii ki.

Öncelikle, bu alt komisyonun belirlenmesinde 27 Nisan e-Muhtırasının araştırılmasına ilişkin komisyonun görevlendirilmemesi ciddi bir sıkıntıdır. Aslında bunun konuşulmasına ihtiyaç olduğunu, yani yöntem olarak da alt komisyon çalışmalarıyla ilgili öncelikle bunun görüşülmesi gerektiğine inanıyoruz. Çünkü çok açık komisyonun yapısı, kuruluş amacı, perspektifi bütün bu temel bildirileri de dikkate alarak, bu temel bildiriler içerisinde yer alan e-muhtıra benzeri darbe çağrışımı yapacak veya uyarı niteliğinde bile olsa temel yaklaşımların araştırılması gerekiyor ama 27 Nisanla ilgili bir komisyonun, alt komisyonun kurulmamış olması, “Orası tabii buna da bakabilir” diye bir geçiştirmeyi biz doğru bulmamaktayız.

Bir kez daha bugün komisyonumuzda 27 Nisanla ilgili bir alt komisyonun, 28 Şubat gibi, aynen bir görevlendirme yapılarak 27 Nisanın da kapsama alınmasını talep ediyoruz. Her şeyden önce, alt komisyona bu konuda bir görevlendirme yapılması gerektiğine inanıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Yani mümkün olduğu kadar bir önceki toplantıda ele alınmış ve görüşülmüş, karara bağlanmış hususlarda eğer hani tekrar tekrar aynı konuların gündeme getirilmemesi konusunda özenli davranmamız gerektiğini düşünüyorum.

Geçen komisyon toplantısından sonra basına yapılan açıklamaları okuduğum zaman da doğrusu ben bu konuda son derece müteessir oldum. Çünkü burada konuştuğumuz ve karara bağladığımız konulardan daha farklı bir şekilde basına yansıdığını gördüm ve gözlemledim.

Sizlerin de bildiğiniz gibi, biz muhtıralar için de ayrı bir başlık açıp dört ayrı komisyon kurmayı konuştuk ama burada dedik ki “Meclisin, komisyonumuzun aritmetiği buna elverişli değil; yani Mecliste, şu anda bizim komisyonumuzun üye sayısı maksimum üç komisyon kurmaya elverişli. Dolayısıyla bu komisyonların görev alanlarını, yani bir komisyonda verimli çalışmamız için, fiziki şartlar açısından, durumlar açısından böyle değerlendirelim.” dedik.

Biz aynı zamanda “İç Tüzük çerçevesi içerisinde önergeyle bize verilmiş görev alanlarıyla da sınırlıyız.” dedik; sınırlandırılmış bir görev olduğunu söyledik. 27 Nisanın bir e-muhtıra olduğunu, darbe dendiği için darbedir, değildir tartışmasından çıktığı için “Muhtıra

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :3

değildir.” demedim ben. Bakın ama televizyonlarda hem konu incelenmeyecek şeklinde bir sunum oldu, izah tarzı oldu hem de darbe değildir...

Darbe ile muhtıra arasında bir fark vardır hukuken. Ben bu kavramları kullanırken bu çerçevede kullanıyorum. “Bir muhtıradır, e-muhtıradır ve o muhtıra neticesinde de dönemin Hükûmeti olarak gereken kararlılık gösterilmiş, dirayetli tutumla hukuki ve siyasi açıdan sonuçsuz bırakılmıştır.” diyor önergede. Buna rağmen “28 Şubat sürecini inceleyen, bunun bir devamı olarak öngörülüp, o devamdaki incelenecek hadiselerden birisi olarak görülmelidir.” dedik ve alt komisyonun görev ve yetki alanına bıraktık. Eğer bu detaylara bu anlamda girecek olur isek çok fazla zaten yani muhtıra niteliğinde. Bırakın 28 Şubat sürecinde, her bir bildiriye, duyuruyu Genelkurmay Başkanlığı çünkü çok sık aralıklarla yapar bu ülkede ve bu ilk kez olmuyor. Dolayısıyla ilk kez derken, yani çok sık aralıklarla yapılmış bütün bildirileri, Genelkurmay bildirilerini tarih tarih, alt alta sıralayarak bir alt komisyon kurulmasının imkânsızlığı üzerinde durdum. Bunun incelenmeyecek bir husus olduğunu da ifade etmedim ayrıca. Daha doğrusu “Bu, darbe değildir.” dedim. Darbe ile muhtıra arasındaki farkı hukuki olarak vurguladım.

Bir de aynı konulara bu manada dediğim gibi tekrar tekrar dönmek yerine bunu alt komisyonun görev ve çalışma alanı içerisinde gördüğümüzü söyledik ve bu şekilde de incelenebilir dedim.

Bu tür değerlendirmelerden, yani açıkçası, yani politik değerlendirmelerden, politik suçlamalardan kaçınmamız gerektiğini ben bir kez daha vurgulamak istiyorum. 27 Nisan üzerinde eğer bir politik tartışma başlatılacak olursa, o günkü Cumhuriyet Halk Partisi bunun altında kalır, duruş itibarıyla kalır.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Kalalım biz; kalmak istiyoruz!

BAŞKAN – O yüzden, biz incelensin dedik. İncelenmesin...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Madem kalacağız Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tabii ki, incelensin dedik, incelenmesin demedik. Ama 27 Nisan bildirisi karşısında dönemin, o dönemde görev yapan, tüzel kişiliği temsilen konuşan Genel Başkan Yardımcınız bunun ne kadar yerinde bir bildiri olduğunu, olması gerektiğini ifade etmiştir.

Bizim, 27 Nisan Muhtırası ve bunun doğurduğu sonuçların araştırılıp, incelenmesinden kaçınacak bir durumumuz olmadığını ben bir kez daha ifade etmek istiyorum. Mademki...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Söz istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :4

BAŞKAN - Ben bu konuda bir tartışma açmıyorum Ali Rıza Bey...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bu konuda ben söz istiyorum Sayın başkan.

BAŞKAN – Bu konuda bir tartışma açmıyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, hayır; suçlama değil, ben söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir suçlama değil, geçen sefer zapta geçirilmiş bir konuşmanın...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN - Burada kendi aramızda yaptığımız bir tartışmaydı.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, bakın; konuşmanızda dediniz ki, burada yapılan konuşmada...

BAŞKAN – Değerli Milletvekilim, sizin tartışma alanınıza giren bir konudur veya değildir değil.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bakın, izin verin!

BAŞKAN – Bu konuda, gündeme ilişkin bu hususun gündemde...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, bir şey söyleyeyim. Komisyonun adı ne?

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Adı ne Komisyonumuzun? Komisyonun adı ne Sayın Başkan?

BAŞKAN – Gündeme önce, bu konunun tartışılmasına ilişkin önerinizi sunup, ben de sizin öneriniz üzerinde bir tartışma açayım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, hayır, ben burada konuşacağım. Ben Komisyonun üyesiyim...

BAŞKAN – Direkt ...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – İzin verir misiniz? Siz beni susturamazsınız.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi bakın, burada konuşacağım. Dışarıya kim sızdırdı bu haberleri?

BAŞKAN – Sayın Öztürk, böyle bir...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bu haberleri kim sızdırdı?

BAŞKAN – Sayın Öztürk, böyle bir yönetim tarzı yok.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O zaman söz verin.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :5

BAŞKAN – Bakın, Komisyon gündemi... Sayın Öztürk...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Söz istiyorum Sayın Başkan. Ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi söz isteyeceksiniz...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Hangi gerekçeyle?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Ben de size ısrarla diyorum ki...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, ben söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Değerli Milletvekilim...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Değerli Milletvekilim, meseleyi...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, ben söz istiyorum. Ben ilk defa çalışmıyorum komisyonda.

BAŞKAN – Ben de ilk kez komisyon yönetmiyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Benim bu dördüncü araştırma komisyonum. Siz yanlı yönetiyorsunuz. Suçluyorsunuz, kenara çekiliyorsunuz.

Bakın, bu komisyonda konuşulanları kim dışarıya sızdırdı?

BAŞKAN – Sayın Öztürk, konuşmama müsaade eder misiniz?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Kim dışarı sızdırdı?

BAŞKAN – Konuşmama müsaade eder misiniz?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bu komisyonda konuşulanları dışarıya sızdıran kim?

BAŞKAN – Böyle bir usul yok.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bakın, olmadığı hâlde siz...

BAŞKAN – Sayın Milletvekilim, böyle bir usul yok.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ha siz suçlayın, böyle bir usul olmasın.

BAŞKAN – Böyle bir yöntem yok; bir. İkincisi...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben size soru soruyorum. Bu komisyonda konuşulanları dışarıya kim sızdırdı?

BAŞKAN – Siz devam edin, buyurun. İstedığınız kadar konuşun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Dinlemiyorsunuz ama. Diyorsunuz ki, ben konuşurum, sizi konuşturmam. Öyle bir şey yok!

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :6

BAŞKAN – Ben konuşurum, siz konuşamazsınız demiyorum. Ben sadece diyorum ki, siz, ben söz istiyorum dediğiniz konuda, siz önerinizde bulunursunuz, ben de o öneri üzerinde bir tartışma açarım, ondan sonra söz isterseniz ve konuşursunuz diyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben de onu söylüyorum.

BAŞKAN – Sayın Milletvekilim, ben bir usul hatırlatması yapıyorum. Yıllardır çalışıyor olmanız...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, usulü sizden öğrenecek hâlim yok.

BAŞKAN – Öyle mi?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) - Ben adabı, usulü bilirim; terbiyeyi de bilirim, saygıyı da bilirim.

Benim bu dördüncü araştırma komisyonum oluyor. Ben ilk defa çalışmıyorum. Üç tane de ihtisas komisyonunda çalışıyorum. Siz suçladınız, bir konuyla ilgili, yöntemle ilgili, dediniz ki. “Buradaki yapılan konuşmalar dışarıya sızdırılıyor.”

BAŞKAN – Böyle mi yürütüyorsunuz?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben de üzüldüm.

BAŞKAN - Peki, bütün üyeliklerinizi böyle mi yürütüyorsunuz? Ali Rıza Bey, böyle mi yürütüyorsunuz?

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Ali Rıza Bey, şimdi, hepimiz buradayken Süleyman Bey yoktu. Özellikle 27 Nisanla alakalı Sayın Başkanımın söylediği son derece netti. Dedi ki: “27 Nisanla alakalı da 28 Şubatı inceleyecek komisyonun incelemesine mani hiçbir şey yok.” dedi. “Kural olarak İç Tüzük gereği de 3 çarpı 3; 9 kişi ve toplamda arkadaş sayımız ve üyemiz sınırlı olması sebebiyle böyle üçe bölüyoruz ama 28 Şubatın içerisinde bu irdelenmeli.” dedi ve yine bizim, bakın AK PARTİ’nin vermiş olduğu araştırma önergesinin gerekçesinde de en son “27 Nisan 2007 tarihinde e-Muhtıra olarak” diye ifade edilmiş ve o gün ben de hem Anayasa’nın 138’inci maddesini burada okuyup, söyledim hem de dedim ki “Bizler muhteviyatıyla bağlıyız. Bizden ne talep edilmiş, araştırma komisyonundan ne talep edilmişse biz onları inceleriz.” dedik ve velev ki, araştırma komisyonunda bunlar var. Ama bunun dışında, gerçekten televizyonlarda ve gazetelerde sanki 27 Nisan e-Muhtırasıyla alakalı hiçbir inceleme, araştırma yapılmayacakmış gibi, iktidar partisi buna karşıymış gibi bir kısım söylemler oldu. Bunu da arkadaşlarımız biliyorlar kimin söylediğini. Ahmet Bey’in herhâlde bir açıklaması var bununla alakalı. Başkanın da kastettiği budur; yani bunun dışında başka usulen herhangi bir sıkıntı yok. Bunu konuştuk burada.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :7

BAŞKAN – Bu konuda bir usul tartışması açıyorum ve konu başlığı da bu olmak üzere ve süreyi de beş dakikayla sınırlandırmayı, sözlerinizi beş dakikayla sınırlandırmayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Öztürk.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Mikrofon açılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ses tonunuzu çok rahatlıkla duyduğumu, bir kere daha duyduğumu ifade edeyim..

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, ben de sizin tavırlarınızdan son derece rahatsız oluyorum; onu da söyleyeyim. Bu üçüncü komisyonum ve daha ilk komisyonda, ilk toplantılarda sizin yanlı tavırlarınız beni rahatsız ediyor, onu söyleyeyim bir kere.

Bir; dediniz ki “Buradaki, komisyondaki konuşmaların dışarı sızdırılmış olmasına son derece üzgünüm.” dediniz. Doğru, ben de üzgünüm.

BAŞKAN – “Sızdırılmış” kelimesini kullanmadım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Örneğin, ben burada...

BAŞKAN – Öyle bir kelime kullanmadım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben burada iki komisyonunun yargıya intikal ettiğini söyledim; bu konuyu dikkatinize sunuyorum dedim. Sadece o kesimle söyledim. Ne söylediğimin farkındayım; yani doğru yanlıştır tartışmasını söylemedim. “Acaba, o konuda bir şey düşebilir miyiz?” Bunu söyledim ama dışarı çıktığımda, gazeteci arkadaşlarımdan “Sen böyle söylemişsin.” Benim, bir kere, toplantılardaki konuşmaları dışarı aktarma gibi bir huyum yoktur. Dedim ki, “Ben öyle bir şey söylemedim.” “Ne söyledin o zaman?” Ne söylediğim, sizin, işte onların söylediği... Demek ki, birileri sızdırmış ve bana isim de verdiler. “AKP’li arkadaşımız bunu söyledi.” dediler “Senin bunu söylediğini söyledi.” dediler.

Şimdi, bu, bir kere yanlıştır. Ben ne söylemem gerektiğini, zaten dışarıda söylenilmesi gereken konuları söylerim. Bunu söylerken de kastım şu değildi: 12 Eylül, 28 Şubatı araştırmama kastıyla söylemedim. Bunu bir komisyonun dikkatine sunayım dedim; bu bir.

İki; alt komisyonun kurulma meselesi, Cumhuriyet Halk Partisi altta mı kalır, üste mi çıkar bilmem ben. O benim sorunum değil. Ben bu ülkede bugüne kadar darbeyle, darbe hukukuyla karşı mücadele eden bir insanım. Eğer altta kalırsa kalır, üste çıkarsa da çıkar. Komisyonun adı darbe ve muhtıra komisyonu değil, komisyonun adı “Demokrasiye Müdahale

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :8

Eden Darbeler, Muhtıralar İle...” devam ediyor “Demokrasiyi İşlevsiz Kılan Her Türlü Eylem ve İşlemlerdir” diyor.

Şimdi, soru şudur: 27 Nisan e-Muhtırası -Ben geçen dönemde onlarla ilgili dört beş kez Sayın Başbakana soru önergesi verdim- demokrasiye müdahale eden bir tehdit, eylem ve işlem değilse, o zaman Sayın Başbakan bunu ağzına alıp durmasın iyi bir şeyse; kötü bir şeyse ve bence kötü bir şeydir, onu da söyleyeyim. Kötü bir şeyse, o zaman bunu araştırma kapsamı dışında bırakmak hele hele bunu komisyonun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin komisyona verdiği görev iradesi yoktur anlayışıyla gerekçelendirmek doğru değildir. Çünkü komisyonun adı darbe ve muhtıra değildir, 60 ihtilalı değildir, 12 Mart değildir, şey değildir. Komisyonun adı şudur: “Demokrasiye Müdahale Eden Darbe ve Muhtıralar ile...” devam ediyor ve orada sadece AKP’nin önergesi kabul edilmedi biliyorsunuz. Özellikle demokrasiyi işlevsiz kılan eylem, işlemler, Cumhuriyet Halk Partisi ve diğer muhalefet partilerinin kürsü arkasındaki talepleriyle o hâle geldi. Dolayısıyla 27 Nisan e-Muhtırasını da araştırmak, varsa demokrasiye müdahale eden diğer eylem ve işlemleri bu komisyonun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu komisyona verdiği bir görevdir. Yani Komisyon Başkanlığı ya da komisyonun bu konuda takdiri yoktur. Şunu demeye hakkımız da yoktur: Efendim, gerekli görürse o komisyon araştırır. Ee, gerekli görmezse ne olacak? Yani orada şunu söylemiyor ki bizim adımızda, gerekli görürse şu şunlar araştırılacak denilmiyor.

Bu, ister adına ne dersiniz deyin, o anlamda bakıyorsanız, 12 Mart darbesi de, Parlamento feshedilmedi, bilmem ne olmadı, bir muhtıraydı. Kimisi muhtıra der, kimisi bilmem ne der ama ben de faşist diktatör bir yönetim derim. Dolayısıyla biz komisyon olarak 27 Nisan e-Muhtırasının araştırılmasını şeyin dışında bırakamayız. Ha burada o zaman madem öyle, 12 Mart ile 60 ihtilalini koydunuz. 60 ihtilali da deseydik ki, 60 ihtilalini komisyon araştırsın. 12 Martı gerekli görürse araştırsın denilebilirdi ama denilmedi, oraya konuldu. Burada da 28 Şubat ile 27 Nisanın aynı komisyon tarafından araştırılmasını engelleyen hüküm nedir ki? Yani mesele biz, CHP, bakın, hemen söylüyorsunuz “CHP altta kalacak.” Ya CHP’nin altta kalması sizi çok mu üzüyor? Kalsın, daha iyi işte. CHP’nin altta kalması daha iyi sizin için. Başbakan çıkar konuşur “Bak CHP altta kaldı.” der. Bizim altta kalmamızı siz bizden daha mı çok düşünüyorsunuz ya? Kalalım, altta kalalım. Dolmabahçe görüşmeleri de açıklansın ondan sonra, onları da öğrenelim. Yani mezara kadar gidecek sırlar ne onları da öğrenelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :9

Yani ben şunu istiyorum arkadaşlar, çok açık ve net: Kim tarafından, ne zaman, hangi iktidarda yapılmışsa yapılsın, ucu kime dokunacaksa dokunsun, ister benim partim, ister sizin partinize, kime dokunursa dokunsun, dokunacak bütün eylem ve işlemleri bu komisyonun araştırması gerektiğine inanıyorum.

Ha komisyonumuzun buna zamanı yok... Siz öyle bakıyorsanız, 60 ihtilalini de araştırmaya da yetmeyecek o zaman, 12 Marta da yetmeyecek. O zaman formül bulmamız lazımdı. Başlangıçtan biz tek tek komisyonlar için araştırma önermeleri verirken de ben bu anlayışla vermiştim, hepsi ayrı ayrı olsun diye üçer ay. Üçer aydan sonra bir ay daha ilave edilsin diye. Ona bakacak olursanız zaten yetmez.

Teşekkür ediyorum ve ben çok açık ve net bir şey söylüyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisinin bize verdiği görev, komisyonun adından da anlaşılacağına göre darbelerin ve muhtıralarla birlikte demokrasiyi işlevsiz kılan bütün hareketlerdir. 27 Nisan e-Muhtırası, adına ne denilirse denilsin demokrasiyi işlevsiz kılmıştır; benim açımdan öyledir. Dolayısıyla onun da araştırılması bizim komisyonumuzun görevidir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Genel Kurulun bize verdiği görevdir diye düşünüyorum. Araştırılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, değerli milletvekillerimiz, bu konuda sözleri verdikten ve tamamladıktan sonra, bu tartışmayı kapattıktan sonra ben bir kez daha hatırlatıyorum. Bir önceki toplantımızda gündeme aldığımız, konuştuğumuz ve tartıştığımız konularla ilgili bir sonraki toplantıda tekrar bir tartışma açmayacağımı hatırlatmak istiyorum. Bugünkü görüşmelerimizin çok istisnai olduğunu ve o çerçevede değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Sırrı Süreyya Önder Bey, buyurun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bu konuda Ali Rıza Bey ile aynı şekilde düşündüğümü belirtip, tekrardan kaçınarak devam etmek istiyorum.

Benim takıldığım husus şurası: “O zaman siyasi irade gereğini yapmıştır.” deniliyor. Acaba biz başka bir yerde mi yaşıyoruz? Dönemin komuta kadrosu açığa mı alındı? İdari, cezai herhangi bir kovuşturmaya, soruşturmaya mı uğradı? Ne oldu? Onlar izzetlendiler devlet katında, itibarlı insanlar oldular. “Bizatihi ben yaptım.” denilen emekli olduğunda, bu yoksul halkın kaynaklarından onlara vahim tahsisatlar yapıldı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :10

Şimdi, siyasi irade gereğini nasıl yapmış? Siyasi irade şapkasını alıp gitmemekse gereğini yapmak tamam; siyasi irade orada durmuş. Kendi nam ve hesabıma söyleyeyim, sabah dokuz buçukta İstiklal Caddesinde bunu protesto için çağrı yapan 5 kişiden birisiydim. “Derhâl açığa alınmalı bütün bu kadro ve haklarında idari ve cezai soruşturma açılmalıdır”ı kamuoyuna açık bir şekilde o gün deklare etmiş birisinin rahatlığıyla konuşuyorum; yani altında, üstünde, kenarında kalınacak bir konumda değilim, değiliz, BDP olarak da değiliz.

Şimdi, Sayın Başkan, şöyle düşünmek lazım sanki hepimizin: Bizim bu Komisyondan beklenen fayda şunun hasıl olması: Eşyanın tabiatını zorlayacak şeyler beklenmemeli bizden. Bu nedir? Zaman ve konu arasındaki tersine diyalektiktir. Bu kadar süre içerisinde biz herhangi bir darbe, yalnız 27 Nisana yetmez bu ama peki, hâl böyle ise biz ne yapabiliriz? Doğru soru bu olmalı. Biz ne yapabiliriz cevabı: Yeni dönem bir demokrasi bilinci oluşmasına katkı anlamında hem bugün devletin tüm yetkili organlarına hem gençliğe hem sivil halka biz bir tarihsel belge ve irade beyanında bulunabiliriz ancak. Hâl böyle olunca, bir kriter belirlemek de şart; yoksa her toplantı böyle bir tartışma açılır ve biz bu konuda herkesin de söyleyecek çok sözü olduğu için bir arpa boyu da yol alamayız. Bence bu 27 Nisanı varestede tutmanın gerekçesi vahim bir kere. Tarihe böyle geçmesini sizler açısından da ben şahsen istemem. Siyasi iktidar o zaman gereğini yapmamıştır. Eğer o yapıdana gereğini yapmıştır diye tarihe geçerseniz, eksik bir iş olur. O, gereği değildir. Gereği, onların derhâl emekli edilmesi, hani ipi gözü almıştık denilenin, kadro bugün öyle beyan ediyor, diyor ki: “Biz o gün idamı göze almıştık.” İdamı göze alan birisi, ben demiyorum bunları hapse atın, hakkında bir idari tahkikat da mı olsun başlatmaz? Yani bunun vahameti şu: Darbe suçlarında TCK’nın yorumunu dikkatinize sunuyorum. Hukukta her şey kast ve teşebbüs gibi iki unsuru içermektedir. Hepiniz hukukçusunuz, ben sadece mapushane kontenjanından hukukçu olarak söylüyorum, bunun bir istisnası vardır, darbe. Darbeye tam teşebbüsle o fiili gerçekleştirmiş olmak aynı kantarda tartılır. Çünkü zaten başarmış olsa onu yargılayacak bir merci ve mekanizma kalmayacağındandır bu. Dolayısıyla muhtıra deyip, anlamını küçültmek doğru değil. Bu, bir darbeye teşebbüstür ve eski TCK’da bunun karşılığı, yani işte bu muhtıra var ya, bunun karşılığı idamdır. Rahmetli Menderes bundan asıldı. Biz hepimiz... Ben bu davadan hüküm giydim. Şimdi, dolayısıyla bu teşebbüs hâlini küçültmeye de hakkımız yok. Gerçekten sizler açısından da düşünüyorum. Tarihe böyle geçmesin. 28 Şubatın içine, bence yeniden bir müzakere edelim, 28 Şubatın içine 27 Nisanı da katalım ve bunlara zaten vaktimiz kalmayacak bizim. Biz, bir bütüncül olarak darbenin mekanizmaları, psikolojik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :11

unsurları, finans ayağı, provokasyonları, bunun cari hukukta kendisine müstenit ettiği kaynakların ortaya çıkarılması falan gibi bir şeyle de kendimizi kriter olarak çerçevelersek, bu belki ileride bir yüzleşme ve hakikat komisyonuna giden yolda önemli bir başlangıç teşkil eder bize.

Onun için ben sert ve kırıcı tartışmalar yürütmekten yana değilim ama bunu hep birlikte yeniden değerlendirmemizde fayda var.

Bir de bir mazeretle bitireceğim. Yeni anayasa yazım sürecine girdik malumunuz ve ben de Anayasa Uzlaşma Komisyonundayım. Cemil Bey'in ricasıyla biz sanırım, Mustafa Bey'i bilmiyorum ama bizlerin yerine partiden başka arkadaşlar önerilmesini istedi. Muhtemelen bundan sonraki çalışmalarda anayasadaki yoğunluktan dolayı yer alamayacağım. Hepinize saygı, sevgi ve başarı dileklerimi sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum Sayın Önder.

Ben ısrarla, konu incelenmeyecek, vareste tutulmadı; konu incelememizde, değerlendirmelerimiz içerisinde olacak dememe rağmen, bu, sanki dışarıda bırakılmış gibi konuşulmaya devam ediyor. Karar böyle alınmadı; bir kez daha ifade etmek isterim.

Sayın Naci Bostancı Bey, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, gerçekten birbirimizi doğru ve tutarlı bir şekilde anlamamız çok önemli. Bu çalışmanın selamete yürütülmesi bakımından da bunun altını çizmem gerekiyor.

Burada yapılan konuşmalarda ve tartışmalarda 27 Nisan dışarıda bırakılacak şekilde bir karar, bir kanaat ortaya çıkmadı. Sadece komisyonlar kurulurken sayıya ilişkin bir sınırlılık, 3 tane alt komisyonun kurulacağı ve bunların adlandırılmasına ilişkin tartışmalar oldu; öncelikle bunu belirtmek isterim.

Mantık olarak, toplumda en fazla etki doğurmuş, geniş kitleleri ilgilendirmiş, bizim araştırdığımız konuya ilişkin toplumda travma yaratmış konuları başlık olarak öne çıkartan ama önü ve arkasıyla süreci de muhakkak araştırmasının gerekli olduğunu belirttiğimiz bir bölümlenme yapıldı.

Esasen 27 Nisana göre 12 Mart, herhâlde takdir edersiniz ki, çok daha sonuç doğurucu bir işti. Yine 27 Nisana göre hatırlarsınız, Ocak ayında, 1980'de komutanlar muhtıra vermişti, e-muhtıra da değildi. Süleyman Demirel yeni hükûmeti kurmuştu. O zaman verilen muhtırayı kimse üzerine almamıştı. 27 Nisana nispetle o muhtıra daha sonuç

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :12

doğurucu, siyasi, toplumsal sonuçları olan bir muhtıraydı. Şimdi, bütün bunlara ilişkin bizim bunları adlandırarak bir alt komisyon kurmamız hâlinde bu işin içinden çıkamayız. Ancak kurulan alt komisyonlar Mecliste geçen önergeler çerçevesinde ve onların mahiyetine uygun bir şekilde çalışacaktır. Burada da belirtilen buydu. Dolayısıyla 28 Şubat süreci ve sonrasına ilişkin değerlendirmeleri yapacak olan alt komisyonun 27 Nisanı da inceleyebileceğini biz ifade ettik. Ama öyle anlaşıyor ki arkadaşlar için bu ifade yeterli olmadı ve bir tür karar gerekiyorsa eğer bir temenni olarak bu alt komisyonun bunu da incelemesi gerektiğini söyleyebiliriz. Zaten işin mantığı ve Meclisten geçen önergeler onun da incelenmesini gerektiriyor. “Alt komisyon bunu takdir eder.” dememiz bunu incelemeyecek, bu engelleniyor anlamına gelmez. Sadece adlandırma itibarıyla 27 Nisanla 28 Şubat aynı kategoride midir? Tabii ki değildir. 28 Şubat ne tür sonuçlar doğurdu, 27 Nisan ne tür sonuçlar doğurdu? Bunları mukayese ederseniz... Genetik olarak beraber adlandırmada kullanılabilecek bir başlık olmadığını ben ifade ettim, buradaki arkadaşlar da tabii çeşitli görüşler söylediler. Şimdi 27 Mayısla, 12 Martı bir aldık, 12 Eylülü bir aldık, 28 Şubat ve sonrası süreç dedik. Bunu inceleyecek olan komisyon benim kanaatim, önergelerin de gösterdiği istikamet 27 Nisanı da incelemesi gerekir. Ama oradaki arkadaşlar takdir edecek derken orada değerlendirilecek, konuşulacak, muhtemelen 27 Nisanı da inceleyecekler. Zaten bu incelemeyi yapmazlarsa eksik ve yarım bırakılmış bir çalışma olur, kendi kanaatimi söylüyorum.

İkincisi: Türkiye’de, tabii, tarih çok hızlı değişiyor. Hakikaten 2007’de 27 Nisan muhtırasının verildiği şartlar ile 2012 Türkiye’sinin şartları çok farklı. Mesela Sırrı Bey biraz önce konuşurken “5 kişi.” mi dediniz? İstiklal Caddesinde 5 kişiyle mi talepte bulundunuz?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Evet. İsmi de sayabilirim yani.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Türkiye’de o gün 5 bin kişi olsa, 50 bin kişi olsa o zaman 27 Nisana ilişkin siyasi iktidarın duruşu konusunda da arkasında büyük kitlelerin, demokrasiyi talep eden insanların olduğunu söyleyebilirsiniz. Bugün var mı? Var. Niçin? 2010 referandumu sonrası hakikaten yeni bir Türkiye teşekkül ediyor, 12 Eylül yargılanıyor, insanlar çok daha serbest konuşabiliyorlar. Bugünün Türkiye’sinin konuşabilme, yapabilme, edebilme şartlarıyla 2007 öyle değildi. 2007’de o muhtıra yayınlandığında insanlar son derece kafaları karıştı, yeni bir darbe mi geliyor, yeni bir 28 Şubat mı? Herkesin çok tedirgin olduğu bir dönem değil miydi? Dolayısıyla, gereğinin yapılması derken siyasetin de Bismarck’ın dediği gibi mümkünün sanatı olduğunu unutmamak lazım. Ama Türkiye’de

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :13

her şeyin hesabı soruluyor. Hukuk devleti böyledir, emin olun kim ne tür girişimde bulunduysa, Türkiye'nin bu yeni teşekkül eden özgürlük ortamında, hukuk devleti ortamında bunlar sorulacaktır. Bizim de komisyon olarak yapacağımız çalışma tahmin ediyorum neticesi itibarıyla böyle bir Türkiye'ye hizmet edecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi söz isteyenleri bir okuyorum çünkü söz devam ediyor. Ondan sonra bu konuyu kapatalım. Son sözleri; Özcan Yeniçeri, Ahmet Toptaş, Süleyman Çelebi ve İdris Bal'a vereceğim.

Söz sizin Özcan Yeniçeri Bey, buyurun.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, demokrasiye yönelik müdahaleler aslında Türk toplumunun her kesimine yönelik müdahalelerdir. Bunu bir bütünsel bağlam içerisinde görmek ve ele almak lazım ve biz bugün gerçekten bu komisyonda tarihî bir görev yerine getirebiliriz. Bu önümüzdeki dönemde, onu da söyleyeyim, Naci Bey'in ifade ettiği “Bugün Türkiye’de, işte, sokaklarda böyle bir şey söz konusu olduğunda şu kadar insan birikir.” söylemi bir varsayımdır. Darbe veya silah söz konusu olduğunda sokaklarda ne kadar insanın toplanabileceğini tahmin edemezsiniz. Yani “Darbeye karşı bugün bağışıklık kazandık, immanuel sistemimiz, demokrasinin immanuel sistemi güçlendirildi ve dolayısıyla darbeye karşı bağışıklık kazandık.” şeklindeki bir algının doğru bir algı olmadığını, darbeye karşı hiç kimsenin sigortalı olmadığını ve bunu dikkate alarak değerlendirmelerin yapılması gerektiğinin altını özellikle çiziyorum. Şimdi, demokrasiye müdahaleler şiddeti, türü, yöntemi ne olursa olsun irdelenmesi gerekir. Kısacası demokrasiye müdahale bir bütündür, parçalara ayırarak, birbirinden ayırıştırılarak kesinlikle irdelenemez. Burada dikkatten kaçan çok önemli bir şey var. Soğuk savaş öncesinin şartlarıyla soğuk savaş sonrasının şartlarını birbirinden ayırıştırarak düşünmek durumunda ve konumundayız. Soğuk savaş sonrası şartlarında askerin ya da silahlı gücün demokrasiye müdahalesi bilinen klasik yöntemlerle olmamaktadır. Onun için de buna zaten bu müdahale edenler “Postmodern darbe” adını vermişlerdir. Dolayısıyla 27 Nisan muhtırasını veren ya da bildirisini verenler aslında mümkün olanı yapmışlardır. Bir Fransız atasözü var ve de söylemi var: “Mümkün mümkün olursa mümkün mümkün olur.” der. Dolayısıyla o dönemde ancak bu mümkün olabildiği, bu yapılabildiği için bu kadar verildi. Emin olun o 12 Eylül öncesinde olmuş olsaydı o silahlı bir müdahaleye

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :14

dönüşecekti. Yani bunu küçümsemenin, halının altına süpürmenin... Burada kimsenin böyle bir şey yaptığını söylemek istemiyorum ama bunu görmezlikten gelmenin hiçbir mantığının olamayacağını özellikle altını çizmemiz lazım. 28 Şubat ve 27 Nisan soğuk savaş sonrasının ürünü. Soğuk savaş sonrasını da bir bütün olarak ele almak gerekiyor. Biz nasıl ki 1960 ve 71 Martın ikisini bir konsept içerisinde irdeliyorsak 28 Şubat ve 27 Nisan da bir bütün içerisinde irdelenmelidir ve incelenmelidir. Hatta bana göre 27 Nisan, 28 Şubat, 12 Eylül'den daha da öte bir davranış biçimidir. Evet, silahla el konulmamış, Parlamento basılmamış, tutuklanmamış ama "Adım Hıdır, elimden gelen budur." Ancak bunu yapabildikleri için cunta veya buna tevessül edenler ancak bunu gerçekleştirmişlerdir. Bir de bir şey daha söyleyeyim: Şimdi ben bir hesap, kitap yaptım 60; 27 Mayıs'ıyla ilgili, neredeyse hayatta kalan kimse yok. Büyük ölçüde aktörler dârül bekaya gitmiş, onlarla görüşeceğiz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 3 kişi hayatta, yaşıyor.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Aldım ama yani onlar çok da çözümleyici sonuç üretemez. Şimdi, bizim somuttan soyuta, yakından uzağa gitmek diye bir mecburiyetimiz var. Eğer hâlâ burnumuzun dibindekini, bize en yakın olanı biz irdелеmez de 1622 yılındaki II.Genç Osman'ın boğulması hadisesini incelersek herhâlde biraz yapacağımız işin amacına da aykırı bir duruma gelmiş oluruz. Onun için bana göre şu henüz çok somut, henüz çok yakında, henüz çok taze olan unsurlardan başlamak ve bu arada 27 Nisanı daha da önceleyerek esas alıp onun üzerine gitmek ve onun arka planını ortaya çıkarmak gibi bir mecburiyetimiz ve mahkumiyetimiz var.

Son söz olarak şunu söyleyeyim: Yani bu komisyon hakikaten bilimsel ve sistematik çalışmak zorunda. Yani burada parti, kişisel duygu ya da işte küçük egoist hesapların içinde değil herkes olayın baktığı boyuttan getireceği katkıya, gelecek nesillere daha iyi bir Türkiye, daha demokratik bir Türkiye, daha üst düzeyde entelektüel bir Türkiye nasıl bırakabiliriz ve o çocuklarımızın daha iyi yaşayabilmesi için her türlü kanun dışılıktan muaf olarak hayatlarını sürdürebilmeleri için bizim hazırladığımız bu raporları kendileri için bir başvuru kaynağı olarak kullanacakları duygusu içerisinde hareket etmek, samimiyet, ihlas ve iyi niyetle yaklaşarak çözümlememiz gerekiyor. Karşı düşüncelerimiz de bu gerekçe ve bu kaygıdan kaynaklanarak ortaya konuluyor diye düşünerek böyle bir yumuşak, relaks ortam içerisinde bu çalışmaların yürütülmesinin yararlı olacağını düşünüyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :15

Bundan sonraki değerli milletvekillerimize söz vermeden önce, komisyonumuzun gündemi bir hayli yoğun, kriterleri de tespit edeceğiz. Ben şu safhada bir öneride bulunsam: “28 Şubatı incelemek üzere kurulan alt komisyonun 28 Şubat ve 27 Nisan e-muhtırasını araştırmak üzere” desek bu cümle muhalefeti tatmin eder mi? Yani başından beri incelenmemesi gibi bir durumumuzun olmadığını ısrarla vurguluyorum. Sadece o alt komisyonun görev alanı içindeki konularda... Eğer böyle devam ederse yani bunu oylarınıza sunsam, bu şekilde neticelendirilip gündemimize geçebilir miyiz yoksa devam, sözlerinizi mutlaka tekrar...

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Kısa bir söz istiyorum çünkü burada açıklanması gereken bir konu var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Toptaş.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – İdris Arkadaşım benim 27 Nisanın araştırılmayacağı, bu konudan kaçınıldığı konusundaki bir beyanımdan bahsetti. Tutanakları incerseniz siz de “27 Nisan açıklanırsa, araştırılırsa o günkü CHP bunun altında kalır.” demekle bunun araştırılmasından yana olmadığınız gibi bir izlenim vardı geçmiş tutanaklarda.

BAŞKAN – Basın yoluyla bir tartışma oldu, hem iktidar partisi milletvekillerimiz hem muhalefet. Bu konuyu burada bu şekilde neticelendirelim istiyorum. 27 Nisanı da 28 Şubatın ilavesine, alt komisyonun görev alanına alalım ve bilimsel bir çalışmaya konu olacak kriterlerimizin ne olması gerektiği konusunda bir tartışmayı başlatalım diliyorum.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Bana atıf yapılan bir cümle olduğu için cevap vermek zorunda kaldım Sayın Başkan. Eğer daha önceki tutanaklarımız incelenirse 27 Nisanın incelenmeyeceği konusunda bir izlenim yaratıldığı yani takdire bırakılır gibi. Takdire bırakıldığı zaman... Hatta Sayın Bostancı dedi ki: “Sonuç alınmamış bir bildiridir.” dedi. Ama hem böyle söyleyip hem takdire bırakırsanız... Geçmiş tutanaklar incelenirse bunun incelenmeyeceği, araştırılmayacağı gibi bir kanı oluştu bizde. Dolayısıyla bu konuda haklıyız çünkü tutanakları incerseniz bu tutanaklardaki beyanlardan da bu çıkar ama şu an geldiğiniz nokta, söylediğiniz şey benim açımdan...

BAŞKAN – Böyle bir anlaşılma yanlış anlaşılmaya yol açmış ise ve ismen bu komisyonun üstünde adı geçsin diyorsanız bunu bu şekilde düzeltelim ve gündemimiz konusunda söz vermeye devam edelim.

Bir önceki gündeme ilişkin söz alanlardan başlayarak siz o konuda...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :16

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Affederseniz ben de bir açıklamada bulunayım mı?

BAŞKAN – Birbirinizle sonra konuşsanız Sayın Bostancı, gündemimize geçelim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Akim kalmış bir teşebbüs olduğunu belirttim ve 28 Şubatla mukayese edildiğinde sonuçları itibarıyla son derece zayıf bir girişim olduğunu beyan ettim.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – O sizin düşüncenizdi.

BAŞKAN – Az önce söz istediğiniz için sizden devam edebilir miyim?

Sayın Çelebi, söz sırası sizde. Eğer kriterle ilgili devam ederseniz, kriterlerle ilgili sözlerinizi de aynı çerçevede alırsak.

Şimdi bu bölümü bu çerçevede kapatıyoruz, 28 Şubat artı 27 Nisan diyoruz.

Şimdi Sayın Çelebi, bir önceki gündeme ilişkin istediği sözü de başlangıçta ifade etmek kaydıyla komisyonumuzun gündeminde yer alan alt komisyonun çalışma yol haritası ve kriterleri konusunda da kendi görüşlerini almak üzere buyurun Sayın Çelebi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle bu noktaya gelinmiş olması komisyonumuz adına...

BAŞKAN – Bu noktadaydık zaten. Şimdi ben düzeltme yapacağız.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Değildi efendim.

BAŞKAN –Böyleydik.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Olmadığı bakış açılarımızda görülüyor Sayın Başkanım. Bakın, biraz önce de yapılan açıklamada da görüldü. “Aynı muhtevada değil.” deniliyor. Oysa birisinde Bakanlar Kurulu kararı var -bunları inceleriz sonra yani ihsası reyde bulunmayayım- Başbakanın imzası var, bir sürü kararlar alınmış oralarda. Bir sürü bakanların kararı var. Şu açıdan ifade ediyorum yani komisyon sıkışmış gibi bir ikilemde kalıyoruz. Üç tane komisyon kurulmuş, üç tane komisyonun birisi...

BAŞKAN – Bizim hiç çekincemiz yok, ben o dönemin bakanıyım. Neler yaşandığının çok iyi tanıyım. Hiç öyle bir çekincemiz yok, sonuna kadar incelensin her konu.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Ben de birçok dönemin tanıyım yani biraz önce Süreyya Bey söyledi yani Hükûmet öğleden sonra açıklamada bulundu, ben de çok iyi hatırlıyorum. Sayın Cemil Çiçek açıklama yapmıştı.

BAŞKAN – Bakanlar Kurulunun devamını bekledik çünkü, o müzakere yapılıp ondan sonra çıkıldı görüşüldü.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :17

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – İzin verin efendim, ben de bir şey açıklayacağım. Ben de o gün DİSK genel başkanıydım bense sabah dokuzda açıklama yaptım. Yani bu muhtıranın yanlışlığı konusunda, açıklamamı onun üzerinde yaptım ve onun yarattığı tahribatı, o ise sürekli söyleniyor. İşte, 368 tane, Anayasa Mahkemesini şekillendirme de dâhil olmak üzere bir sürü kararların dayanağı o diye ifade ediliyor ve bundan kaçılıyor yani bunu bu anlamda isimlendirmedığımız zaman toplumda yaratılan algı şuydu Sayın Başkanım, onu sunmak için bunu özellikle belirtmek istiyorum: 27 Nisanın üzeri kapatılmak isteniyor. Toplumdaki algı buydu, benim de algım bu. Yani sizin özel niyetiniz önemli değildir burada, özel iradeniz de önemli değildir çünkü eğer bu komisyon bu şekliyle adlandırılmadığı zaman, o zaman da alt komisyonda biz bunları konuşmamız gerekmiyor diye bir tarz da çıkabilirdi, bunu doğru bulmuyorum. O nedenle de bu anlama, bu şekle dönüşmesini büyük olgunluk olarak görüyorum. Bunu hem bütün siyasi partiler açısından değerli buluyorum ama şu cümleleri de artık kullanmamasını diliyorum. Altta, üstte kimin kalacağını bu çalışmalardan sonra bir irade olarak koyalım Sayın Başkan. Kimin nerede altta kalıp, üstte kalacağını bu sürecin bütün analizleri çıktıktan sonra değerlendirelim. Bunu söylemek istedim, teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İdris Bal Bey, buyurun.

İDRİS BAL (Kütahya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; öncelikle ben aslında vakit almamak düşüncesiyle söz hakkı istemeyecektim ama şunu tekrar paylaşmak istiyorum: Hepimiz aynı taraftayız yani bu rahatlıkla oturmak lazım yani hiç kimse hiç kimsenin düşmanı değil. Belki hizmet verme bağlamında, projelerimiz, partilerimiz itibarıyla bağlamında rakibiz ama asla ve asla birbirimizin düşmanı değiliz, netice itibarıyla darbeler ulusal bir sorundur değerli arkadaşlar. Her siyasi partinin mensubu, Müslim olsun, gayrimüslim olsun bedel ödemiştir. Burada tabii ki önemli olan değerli arkadaşlar, darbeler sosyal bir çevrenin ürünüdür. Biz bu yaptıklarımızla bize düşeni yapmaya çalışıyoruz. Yani burada bir genel değerlendirme yaptığımız zaman darbenin panzehiri demokrat insandır. Bunun için de geçmişe yönelik sadece A partisi, B partisi değil, medyasıyla, üniversitesiyle, siyasi partileriyle, STK'sıyla, iş dünyasıyla her aktörün bir vebali olmuştur darbelerde, bir kusuru olmuş olabilir en azından. Dolayısıyla her aktör sadece hukuki yargılama değil kendini otokritiğe tabi tutmalıdır, bu bağlamda ben Sayın Mehmet Ali Birand'ın açıklamalarını büyük bir erdem olarak değerlendiriyorum. “Yanlış yerdeydik, yanlış yaptık.” diyebiliyorsa bir medya mensubumuz herkes aynı şekilde kendini otokritiğe tabi tutarsa biz bu hastalıktan değerli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :18

arkadaşlar kurtulabiliriz. Ve burada herkesin yapacağı çok şey vardır, bu hususta ben zaten görüşlerimi içeren bir çalışmamı sizlerle paylaştığım için bunu daha fazla uzatmayacağım. İşte, biz burada Meclise düşeni yapmaya çalışıyoruz. Yani tabii ki medyaya düşen de var burada, üniversiteye düşen de var, sinemaya düşen de var ama Meclise düşen şudur: Biz bir düşünce kuruluşunda çalışan insanlar değiliz, hoca da değiliz. Kısıtlı sayıda arkadaşın, kısıtlı sürede bir çalışma yürütmesi gerekir. Bunun teşkili bile büyük önem arz etmektedir. Ama her ne kadar geçmişte de aynı şekilde olduğunu Sayın Başkan da ifade etti yani kesinlikle 27 Nisanı dışlama söz konusu değildi ama son geldiğimiz nokta itibarıyla bunda büyük bir netlik oluştu, hatta gönül ister ki -bana sorarsanız- eldivene de, balyoza da, bir sürü deşifre olan bu planlara dair de komisyon kurabilirsek ve uzun uzun çalışabilirsek derim.

Bir de onun ötesinde, değerli arkadaşlar, şunu da kabul etmek lazım: Bir ülkenin başbakanı, ister şimdiki Başbakanı olsun, ister geçmişteki başbakanlar olsun, ister gelecekteki başka başbakanlar olsun rahatlıkla bir kurumun başkanıyla, emniyet genel müdürü ile, genelkurmay başkanı ile, istihbaratın başı ile ya da bir başkaları ile her ortamda konuşabilmelidir ve devlet yönetiminde de, değerli arkadaşlar, her şey naklen yayın şeklinde olmaz. Dolayısıyla burada her bir görüşmeyi bir problem hâline getirmenin doğru olmadığını düşünüyorum. Başbakanımıza, kurumlarımızın başındakilere güvenmemiz lazım. Ha diğer taraftan şunu da çok rahatlıkla söyleyeyim: Demokrasilerde ifade vermeyen, yargıya, medyaya hesap vermeyen, şeffaf olmayan hiçbir kişi, kurum olamaz ama devlet yönetimine de herkesin, her şeyi, değerli arkadaşlar, bilmesine gerek yok.

Son olarak şunu söyleyeyim: Darbe sosyal bir çevrenin, hukuki bir çevrenin ürünüdür. Dolayısıyla bunu değiştirme anlamında başta Anayasa'mız olmak üzere eğitim sistemimize kadar tüm düzenlemeleri bir bütün olarak değerlendirir, çevreyi değiştirirsek zannediyorum bundan sonra darbeye yüz yüze kalmayız.

Ben iyi çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bal.

Mehmet Şeker Bey, mümkün olduğu kadar kriterler konusunda da bir değerlendirme alabilirsem söz alanlardan.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Son olarak aslında bunu düzeltmenizden dolayı komisyonumuza teşekkür ediyorum. Nedeni de şu, bizi arayan gazeteciler hep bunu soruyor: Niçin 27 Nisan yok? Yani biz niye bunlarla uğraşalım? Yapacaksak, orada var kardeşim, şimdi buradan sonra da kimse sormaz. Bence doğru yere geldik, en doğrusu da buydu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :19

Gelelim darbenin kriterlerine yani çalışmamızla ilgili kriterlere. Şimdi sevgili arkadaşlar, tabii, hangisi olursa olsun baştan sona, sondan başa kadar bütün darbelerin altında siyasi partiler değil maalesef halk, ezilen insanlar, işçiler, yoksul kesim kalmıştır. Onlar zarar görmüştür, onların çocukları zarar görmüştür ve bütün bu yapılan eylemlerin hepsinin ekonomik, siyasal, sosyal ve anayasal düzenlemelerin de dâhil olduğu hukuki de bir boyutu vardır. Biz bu çalışmalarımızda ne yapacağız? Yani örnek olarak veriyorum, 12 Eylül darbesi ya da 28 Şubatla ilgili... Onun öncesindeki ekonomiyi mutlaka araştırmamız lazım yani o kriterleri göz önüne getirmemiz lazım. Darbenin arkasından zenginleşenler, zenginlikleri el değiştirenler, yeni ekonomik bir yapılanma oluşturan kesim, bunları incelememiz lazım, bu önemli. Siyasal boyutuna bakmamız lazım. Mutlaka neler yapılmış, darbe oluşması için hangi tezgahlar yapılmış, nelerin üzerinde durulmuş, kimler işte belirli neler karşılığındaysa yazılar yazmışlar, birtakım insanları sokağa indirmişler? Bunların araştırılması lazım ama darbenin sonrasındaki siyasal yapılanma da çok önemli. Onları da tüm boyutlarıyla araştırmamız lazım.

Sosyal yapı nasıl değişmiş bunları araştırmamız lazım. Yani geriye dönüp şimdi 12 Eylül'e geldiğimizde mutlaka arkadaşlarımız, alt komisyondakiler, biz de büyük destek vereceğiz yani komisyona ayrıldık diye biz sadece 28 Şubatta kalmayacağız, diğer arkadaşlarımıza da destek vereceğiz. 12 Eylül öncesi ekonomik kararlar nedir? 12 Eylülü 24 Ocak kararlarından ayrı tutmamız mümkün mü? 12 Eylülü 1 Mayıs 77'den ayrı tutmamız mümkün mü? Çorum'dan, Maraş'tan ayrı tutmamız mümkün mü? 12 Eylül olduktan sonra bugün de maalesef kanunlarımızın temelini oluşturan 12 Eylül Anayasası hâlâ yürürlükte, bunun siyasal yapılanmasını ayrı tutmak mümkün mü? Değil. Bunları mutlaka araştırmamız lazım. Şahıslar belirlenirken ya da dinlenecek kişiler belirlenirken alt komisyonlar bu konularda daha titiz davranıp tabii ki büyük ihtimalle yine alt komisyonlar değil sizler davet edeceksiniz üst komisyon olarak, başkan olarak. Daha dikkat edilmesi, bunun bir... Tabii ki - ben her zaman söylüyorum- biz Türk halkı yanında olacağız, bir rövanşist anlayışla bu için içerisinde olmayacağız. Artı, yine çok dikkat etmemiz gereken bir başka konu bunun hukuki boyutunu da hukukçu arkadaşlarımız, ben doktorum bilemiyorum, araştırmak lazım. İşte, konuşuluyor, basında da var. Efendim, bu şu anda mahkemesi olan davalar var, işte 12 Eylül de dâhil oldu bu işin içerisine, 28 Şubat da var. Bunlarla ilgili araştırma komisyonunun olması televizyonda tartışılıyor. Doğru mu, yanlış mı tabii televizyona iki kelime bilen herkes çıkıp bir şey söylüyor. Bunların da hukuki boyutlarını bilmemiz açısından böyle bir çalışmanın da

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :20

olması lazım. Neler yapabiliriz, nereye kadar götürebiliriz, bu konudaki tavrımız ne olmalı? Bunları da bir başlık altında değerlendirmemiz lazım. Ve en önemlisi, bence bu komisyondan çıkacak kararlardan en önemlisinden belki de birisi mevcut 12 Eylülün getirdiği anayasal maddelerin bir an önce değişmesi. Yani yeni anayasa yazımında da şu anda arkadaşlarımız çalışıyorlar, bundan sonra bizim övünerek “İşte, bakın biz böyle bir anayasa yaptık. Bizim dönemimizde böyle bir anayasa yapıldı.” demeyi istiyorsak mutlaka 12 Eylülün getirdiği o gerici, faşist ve birtakım insanların yanında olan şeylerden uzak durmak gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Mehmet Şeker Bey’e.

Aslında kriterler konusunda üç aşağı beş yukarı belli bir noktada benim de aslında üzerinde durduğum belki de hani “kriterler” diyorum ortaya genel olarak söylediğim için de belki söz almak ve bu konuda konuşma konusunda hemen hemen belli bir noktaya araştırma komisyonlarının, alt komisyonların çalışma ana kriterleri üzerinde bir tartışma yapıyoruz. Aslında bu ana kriterleri belirledikten sonra zaten alt komisyonlar kendi detay kriterlerini belirleyip, yol haritalarını çizip üst komisyonda tartışmaya getirecekler. Siyasi sonuçları, ekonomik, sosyolojik, hukuki, iç ve dış etkenler olmak üzere gerçekten bir beş başlık sizlerin de saydığı gibi ana temayı oluşturuyor. Bu çerçevede sosyolojik kısmına bir de “psikolojik” ekleyelim.

Genel olarak bu çerçevede söz talebi sırasında, Atila Kaya Bey, buyurun. Bu çerçevede bir söz talebiniz var mı, birinci bölümdekine mi ilişkindi?

ATİLA KAYA (İstanbul) – Birinci bölümdekine ilişkin kısaca bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

ATİLA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bu 27 Nisanın bu kapsama alınması önemli olmuştur gerçekten çünkü biraz önce de ifade edildiği gibi bu alt komisyonlar açıklandığı zaman kamuoyunda oluşan algı sanki 27 Nisanın bunun kapsamı dışında bırakıldığı şeklinde bir algıydı. Şimdi Naci Hoca... Tabii böyle bir muhtıra verildi, buna karşı bir duruş sergilendi şeklinde bir şey oldu. Aslında 2007 seçimlerinde Hocam, ben seçim bölgemde, İstanbul 3’üncü bölgede ağırlıklı konu 27 Nisan e-muhtırası yani 2007 seçimlerinin konusunu, gündemini belirleyen husus bu oldu ve seçimlerin sonucuna da çok ciddi anlamda etkisi olan bir durumdu bu. Bir kere her şeyden önce Türkiye Büyük Millet Meclisine herhangi bir şahsın, kurumun dışarıdan bir dayatmada bulunması bile başlı başına ele alınması gereken bir sorundur, dolayısıyla 27 Nisan bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :21

anlamıyla, bu kapsamıyla bütün yönleriyle de araştırılmalıdır ve dolayısıyla bu araştırmamızın içine dâhil edilmesi bu anlamda en azından isimlendirilmiş olmasını önemli buluyorum.

Tabii bu alt komisyonların çalışma alanlarıyla ilgili, öncelikle tabii ki darbe öncesi ortamlar. Çünkü bütün bu darbeler ve muhtıralar hem toplumsal hayatımızda, sosyal hayatımızda ve siyasi hayatımızda çünkü kurumlar en azından gelenekleriyle var olurlar, siyasi partiler o anlamda demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır ve bu siyasi gelenekleri yerle bir eden bir sonucu olmuştur bütün bu darbelerin. Dolayısıyla siyasi darbe öncesi Türkiye'nin içerisinde bulunduğu şartlar, ülkemizin içinde bulunduğu şartlar, sosyal bakımdan, ekonomik bakımdan, siyasal bakımından darbe dönemi ve onun sonrasını genel başlık altında bu esaslar çerçevesinde incelememiz gerekir diye düşünüyorum ben. O detayları alt komisyonlarda yani kimlerin dinlenmesi, bu konudaki görüşler, talepler dile getirilecektir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, bir soru soracağım bir açıklama konusunda. Geçen günkü oturumda, bundan önceki oturumda gruplara alt komisyonda, her bir alt komisyona birer uzman tahsisi konusunda bir görüşme yapacağınız ve bu konuda...

BAŞKAN – Bir telefon görüşmesi yaptım, Sayın Meclis Başkanımız bugün yurt dışına çıkıyor, haftaya döneceğini yüz yüze bir görüşme için randevu aldım. Önümüzdeki hafta kendisine ileteceğim. “Araştırma komisyonlarının böyle bir şeyi şu anda yok ama nasıl bir çözüm üretebiliriz detaylandıralım, karşılıklı görüşelim.” dedi. Onu aktaracaktım toplantının sonunda sizlere. Detaylı olarak da ilettim yani olumsuz bakmamakla birlikte şu anki durumun çok şey olmadığını söyledi.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Anayasa Uzlaşma Komisyonu için...

BAŞKAN – Onlara verdik ama bütün araştırma komisyonları daha sonra aynı yöntemi izleyebilir diye hâliyle Meclis Başkanımız bütün döneme yansıyacak bir durumla karşı karşıya kalmaktan endişe ediyor.

Sayın Atila Kaya Bey'in söylediği gibi araştırma dönemlerin tarihsel aralığı, darbe öncesi, darbe sırasında ve darbe sonrası dönemde önemli bir...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Darbe Kom.

Giriş : 15.30

Tarih : 15/05/2012

Grup : Figen

Sayfa :22

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Medyayı da bir başlık olarak, genel kamuoyu belki başlığı altında...

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Bu kriterlere ilişkin görüşlerimizi maddeler hâlinde ifade edelim, oradan çıkaralım isterseniz.

BAŞKAN – Onu tartışıyoruz. Evet, oradan çıkartırız sonunda karara... Ben çıkan görüşleri genel çerçevede buraya ekliyorum, daha sonra sunacağım.

Sayın Naci Bostancı söz istemişti genel kriterlere ilişkin.

Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok teşekkürler.

Önce çok kısa bir açıklama... 27 Nisan bildirisinin seçim sonuçlarını radikal bir şekilde etkilediği görüşü tartışmaya muhtaç bir görüştür.

ATİLA KAYA (İstanbul) – Hocam, Sayın Bülent Arınç'ın bir şeyi var: En az 10 puan etki etti oylarına.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Tamamlayayım... Hayır, demiş olabilir.

27 Nisan bildirisinin de içinde yer aldığı müteselsilen bürokratik bir anlayışın etkisi olarak okumak gerekir, sadece 27 Nisan değil. Türkiye'deki siyasi yapının